

Szerk. az olvasóhoz

Akár Heller Ágnes-összeállításnak is nevezhetnénk a mostani számot. Példás bizonyítékként, hogy oly fájdalmas távozása után is él. A fizikaiból szellemivé válás legkritikusabb szakasza az első tíz év. Amikor megalapozódik-begyökeresedik a következő néhány évszázad vagy örök létezés „mindennapi élete”.

Többek közt ettől a felismeréstől is vezérelve nekünk, akik még az életnek (ama „mindennapinak”) a prózaibb oldalán tempózunk, az az elsődrendű feladatunk, hogy ezért az örökléért dolgozzunk. (A két Heller 90 kiadványunknak – amit még nem sokkal a halála előtt Ágnes kézbe vehetett – semmilyen visszhangja sem volt a magyar médiumokban.)

S persze – legitimáló öröm – hogy mi közzölhetjük a nagy filozófus, a magyar zsidó szellem egyik legmagasabb csúcsokra jutott képviselője tanításait. S mégpedig odaátrol.

A félbeszakadt *Filozófiatörténete* posztumusz fejezeteinek előkerülése valóságos reveláció. (Vagy „normális” esetben annak ille lenne lennie.) S különösképpen, hogy éppen Marx Károlyal indul az utolsó szemeszter. A filozófussal, akinek neve, teljesítménye ma szitokszó Magyarországon.

Bármilyen rendszer, periódus vagy izmus kivétele a „kollektív emlékezetből” tűrhetetlen. A korszakok, eszmék beillesztése a nagy elbeszélésbe, sőt: a mi elbeszélésünkbe is, a múlt szerves humusszá érlelődő talajába csak dialógus és diszkusszió révén történhet. Ez a folyóiratnak mint fogalomnak egyik leglényegibb funkciója, ennek igyekszünk megfelelni. Ezért is hívtunk a Marx-fejezet mellé egy másikat – Shlomo Avineriét (Heller Ágnes jó barátját), akinek Marxról szóló monográfiáját is megjelentetjük a közeljövőben.

Amikor nyomdába adjuk ezt a számot, ismét koronavírus-korszakba – ama negyedik hullámba – léptünk. Nem tudhatjuk, hogy a 2021. évet záró számunk címlapjára nem kerülnek-e fel Für Emil ijesztő világunkat oly ijesztően megérzékítő-dokumentáló rajzai.

Minden olvasónknak türelmet és egészséget, kedélye és kulturális szokásai megőrzését kívánjuk.

Maradjunk minél többen együtt!

TARTALOMJEGYZÉK TABLE OF CONTENTS

- 2** Tábor Ádám versei
Ádám Tábor: Poems
- 4** Heller Ágnes: Első fejezet A filozófia rövid története golyáknak IV. kötetéből: „A radikális filozófia: Marx”
Ágnes Heller: The Short History of Philosophy for Beginners, vol. IV, chapter 1: “Radical Philosophy: Marx”
- 17** Shlomo Avineri: Karl Marx: Filozófia és forradalom (könyvrészlet)
Péntek Orsolya fordítása
Shlomo Avineri: Karl Marx: Philosophy and Revolution, excerpt – translated by Orsolya Péntek
- 26** Két 2018-as párizsi interjú Heller Ágnessel, Ádám Péter fordításai
Two Interviews with Ágnes Heller, Paris 2018 – translated by Péter Ádám
- 31** Kelemen Gábor: Heller Ágnes tragédia-filozófiai hatyúdala, kritika Heller Ágnes Tragédia és filozófia posztumusz könyvről
Gábor Kelemen: Ágnes Heller’s Swansong from the Vantage Point of Philosophy and Tragedy – review of Heller’s posthumously published Tragedy and Philosophy
- 40** Heller Ágnes: a 100 éves Jancsó Miklósról és a 90 éves Mészáros Mártáról (Részlet a Bicikliző majom interjúregényből.)
Ágnes Heller: On the 100-year-old Miklós Jancsó and the 90-year-old Márta Mészáros – excerpts from the interview-novel Bicikliző majom [The Cycling Monkey]
- 45** Kertész Imre 1992-es levele Ancsel Évának, Soltész Márton bevezetésével
Imre Kertész: Letter to Éva Ancsel (1992) – introduced by Márton Soltész
- 50** Tatár Sándor versei
Sándor Tatár: Poems
- 51** Pál István: Váratlan szerepcseré. Egy teljesíthetetlen kérés
Kádár János közbenjárása érdekében: Titokszolgálati jelentések zsidókról a múlt század hatvanas éveiből
István Pál: Unexpected Role Swap. An Impossible Request with a View to a Potential Intervention by János Kádár – Secret Police reports on Jews from the 1960s
- 73** Wirágh András: Az 1920-as Magyar sajtóviszonyok Cholnoky László helyezkedései tükrében (tanulmány)
András Wirágh: Hungarian Media Relations in the 1920s as Viewed by László Cholnoky – essay
- 81** Tony Curtis versei Petrőczy Éva fordításában és bevezetőjével
Tony Curtis: Poems – translated and introduced by Éva Petrőczy
- 84** Németh István: Az amszterdami menedék, avagy modern művészet a holokauszt árnyékában (tanulmány)
István Németh: The Amsterdam Refuge, or Modern Art in the Shadow of the Holocaust – essay
- 109** Huszár Ágnes: Olvasónapló Jakab Réka, Kákonyi Anna, Dunai Andrea, és Sebastian Haffner könyveiről
Ágnes Huszár: Book reports, Réka Jakab on the books of Anna Kákonyi, Andrea Dunai and Sebastian Haffner
- 116** Gáspár-Singer Anna: Lábjegyzetektől összeállt egész (olvasónapló)
Presser Gábor, Kakuk Tamás és Haklik Norbert új könyveiről.
Anna Gáspár-Singer: Footnotes Assembled into a Whole – book reports on new publications by Gábor Presser, Tamás Kakuk and Norbert Haklik
- 123** Magyar László András: Előre bejelentett gyilkosságok és lehetséges krónikái, Apor Péter és Pelle János holokauszt utáni pogromokról szóló könyveiről
László András Magyar: Murders Announced in Advance and Their Potential Chronicles – on Péter Apor and János Pelle’s books discussing post-Holocaust pogroms
- 127** Figyelő
Observer

